МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРТ ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОЛОМЖИТ ТӨСЛҮҮД

БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ГАЗРЫН ДАРГА Б.ЕРЭН-ӨЛЗИЙ

2025.03.13

МОНГОЛ УЛСЫН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ СИСТЕМИЙН СУУРИЛАГДСАН ХҮЧИН ЧАДАЛ

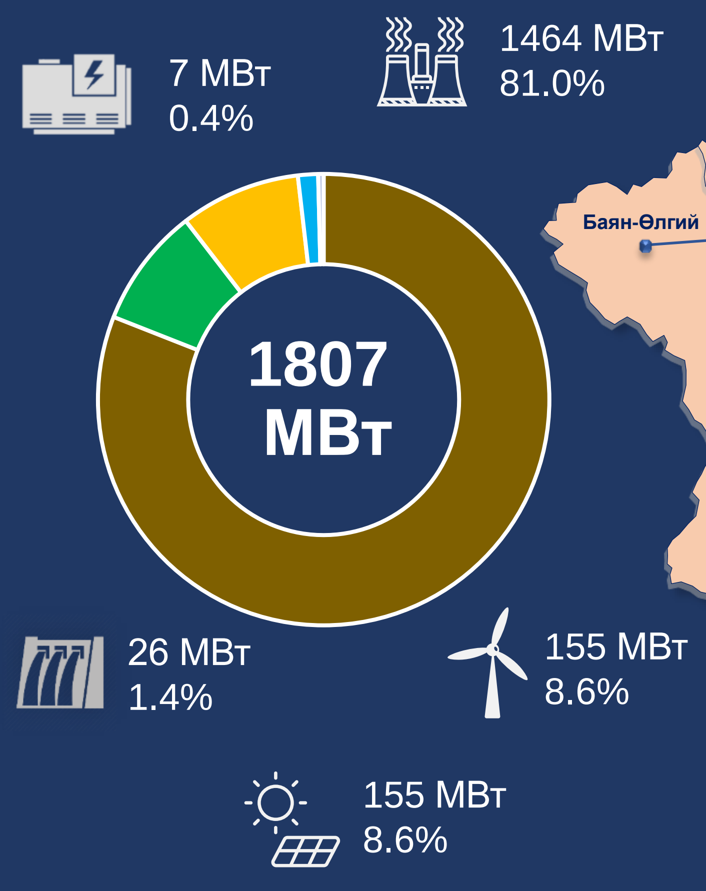

БХС
151.1МВт

СЭХ - 336 МВт /18.6%/

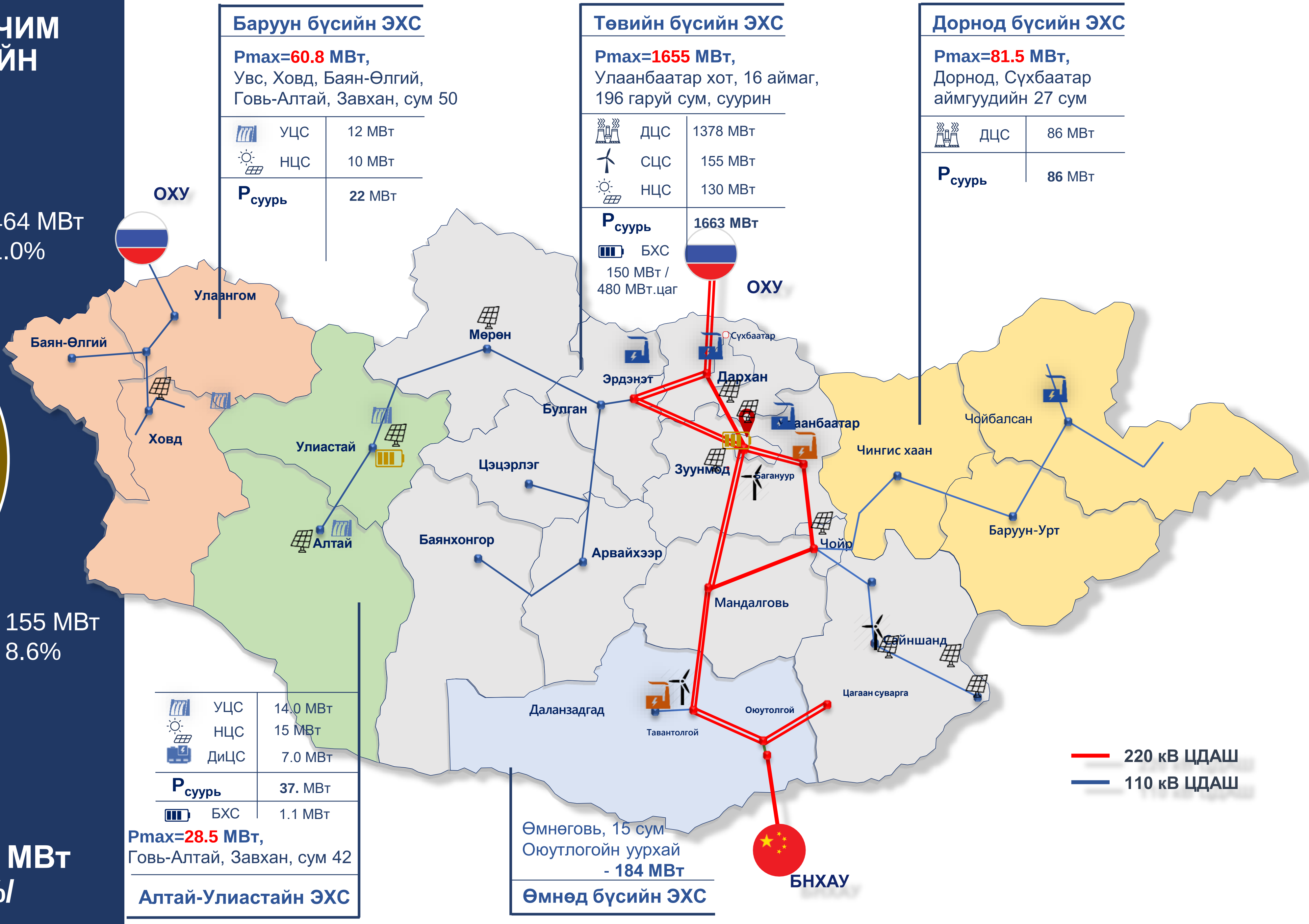

2000-2024 ОНЫ ЦАХИЛГААНЫ ОРГИЛ АЧААЛАЛ, ХЭРЭГЛЭЭНИЙ СУДАЛГАА

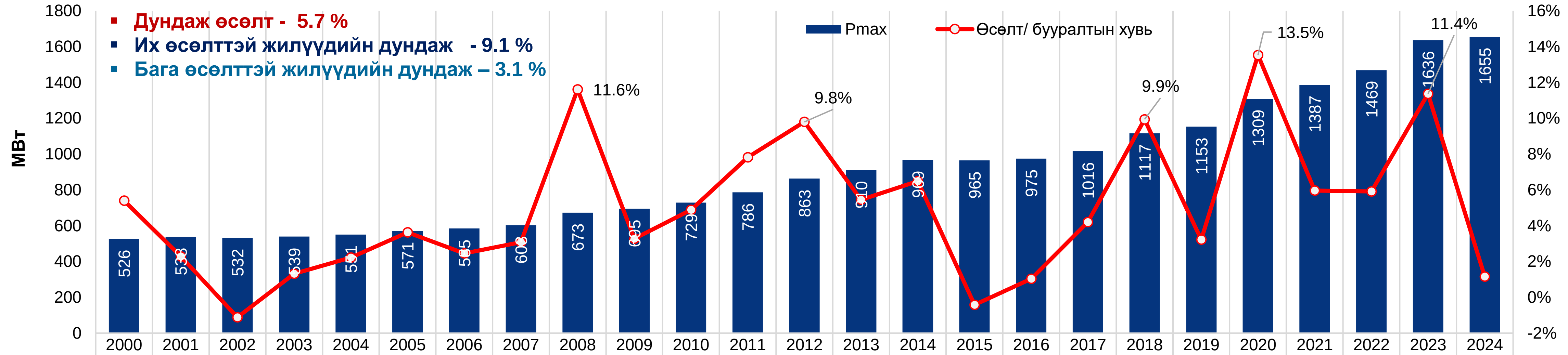

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pmax	526	538	532	539	551	571	585	603	673	695	729	786	863	910	969	965	975	1016	1117	1153	1309	1387	1469	1636	1655
Өсөлт/ бууралтын хувь	5.4%	2.3%	-1.1%	1.3%	2.2%	3.6%	2.5%	3.1%	11.6%	3.3%	4.9%	7.8%	9.8%	5.4%	6.5%	-0.4%	1.0%	4.2%	9.9%	3.2%	13.5%	6.0%	5.9%	11.4%	1.2%

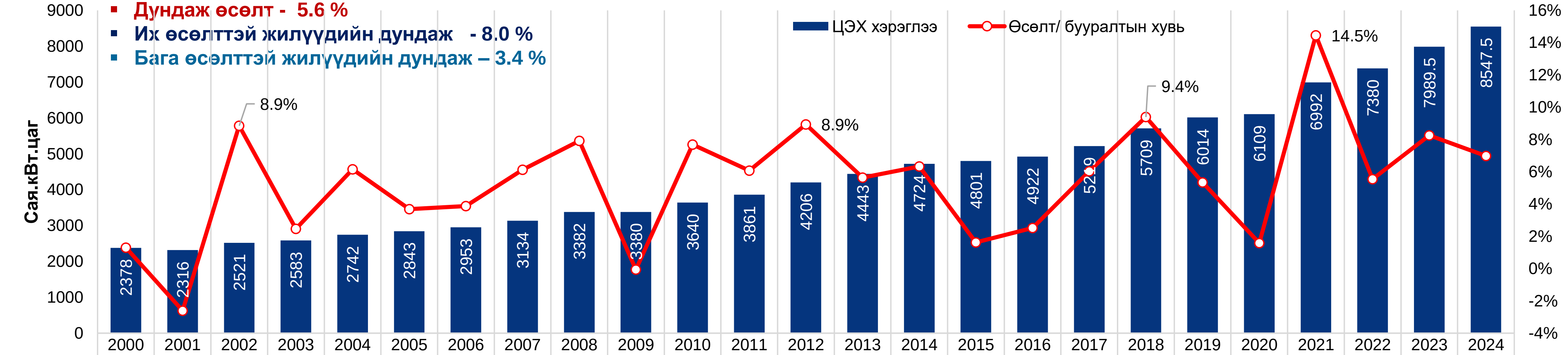

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ЦЭХ хэрэглээ	2378	2316	2521	2583	2742	2843	2953	3134	3382	3380	3640	3861	4206	4443	4724	4801	4922	5219	5709	6014	6109	6992	7380	7989.5	8547.5
Өсөлт/ бууралтын хувь	1.30%	-2.6%	8.9%	2.5%	6.2%	3.7%	3.9%	6.1%	7.9%	-0.1%	7.7%	6.1%	8.9%	5.6%	6.3%	1.6%	2.5%	6.0%	9.4%	5.3%	1.6%	14.5%	5.5%	8.3%	7.0%

ЦАХИЛГААН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ СУДАЛГАА

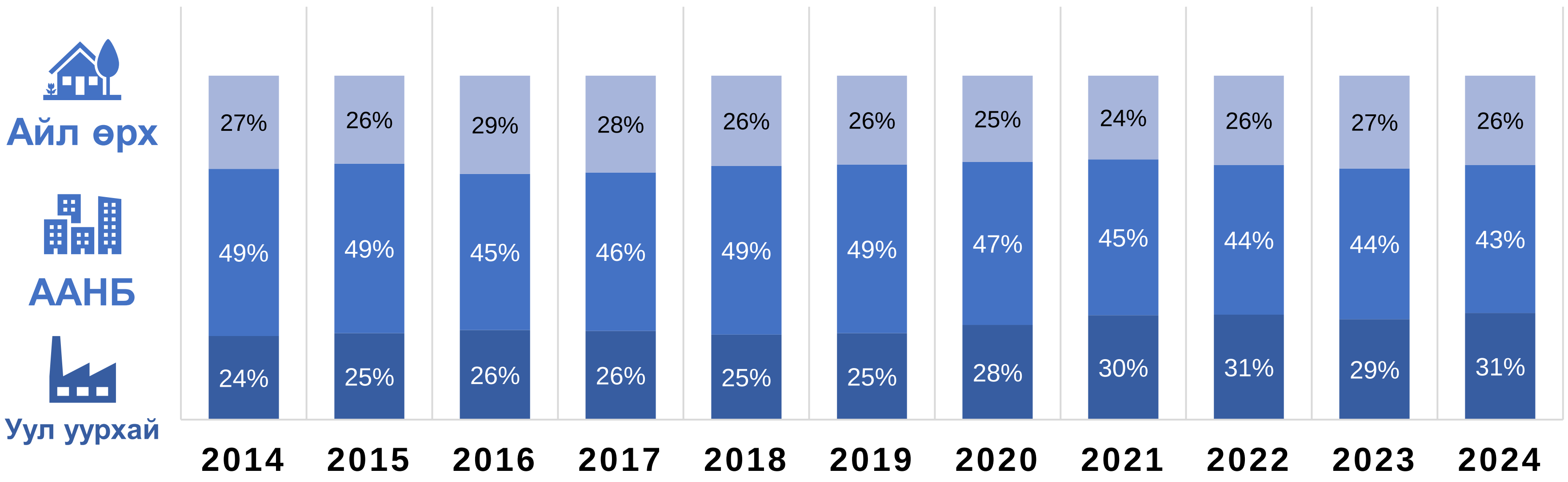

- 2011 оноос уул уурхайн тарифыг ААНБ-ын тарифаас ялгавартайгаар батлан мөрдөж эхэлсэн.
- 2024 онд нийт хэрэглээний **26%**-ийг айл өрхийн хэрэглээ **43%**-ийг ААНБ-ын хэрэглээ, **31%**-ийг уул уурхайн хэрэглээ эзэлж байна.

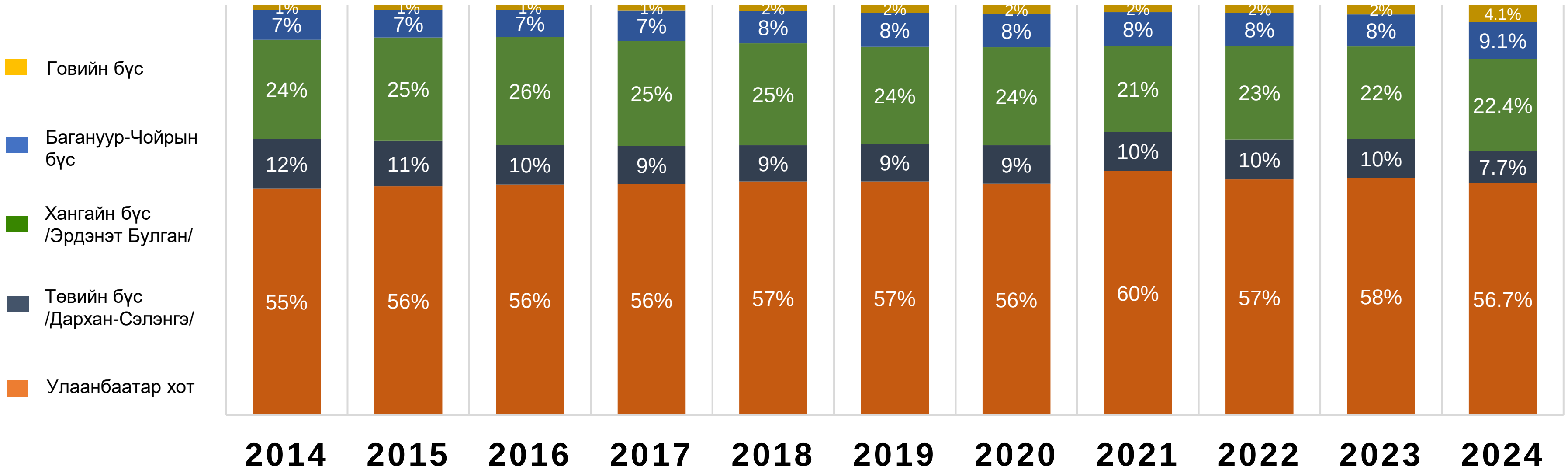

Төвийн бүсийн эрчим хүчний системийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээнд:

- Улаанбаатар хотын болон Говийн бүсийн хэрэглээний хувь хэмжээ нэмэгдэж байгаа бол Төвийн бүс, Хангайн бүсийн хэрэглээний хувь хэмжээ буурч, Багануур-Чойрын бүсийн хэрэглээний хувь хэмжээ бага зэргийн хэлбэлзэлтэй байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ДАМЖУУЛАХ СҮЛЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨЛТ /2025-2035/

500 кВ
220 кВ
110 кВ

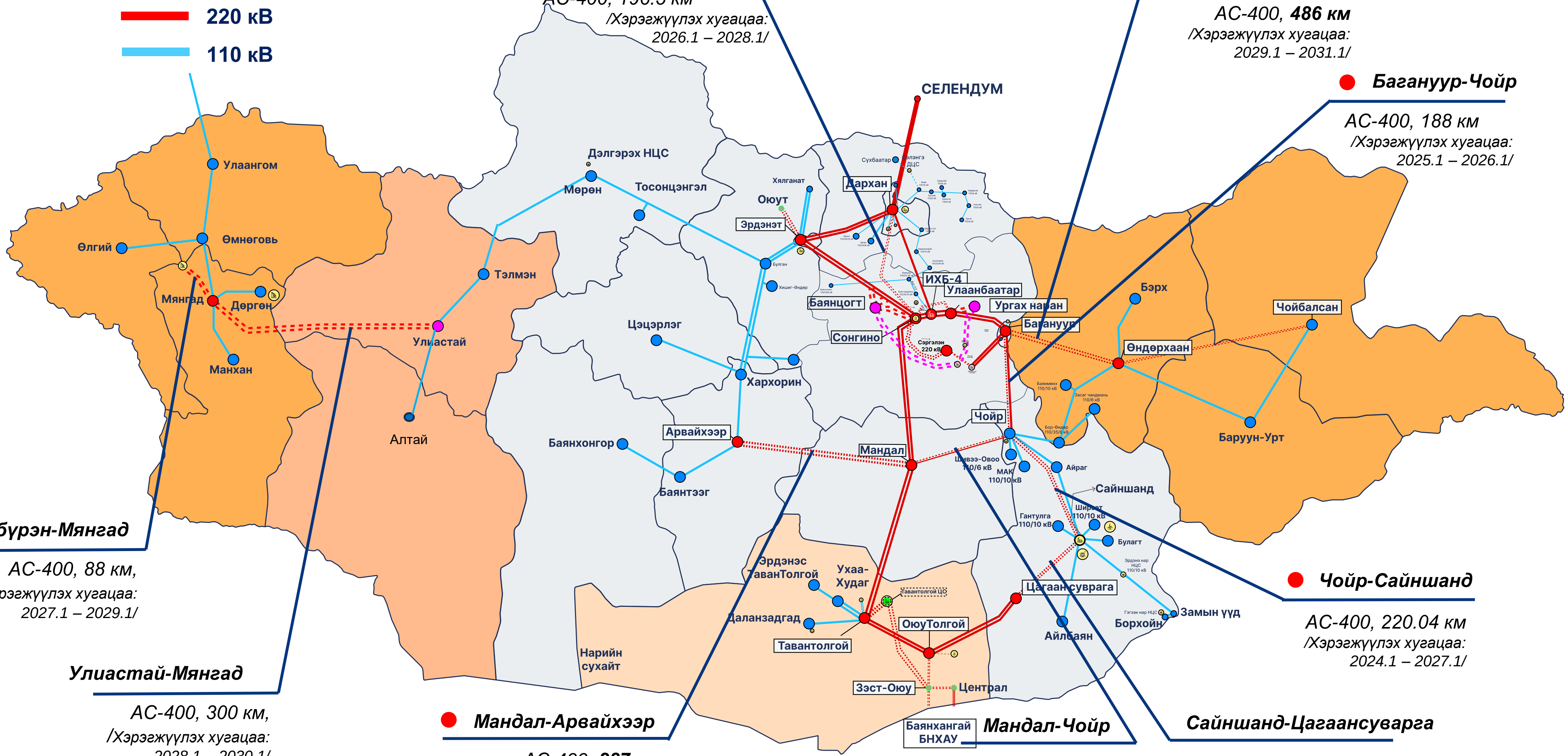

Дархан-Сонгино
АС-400, 196.5 км
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2026.1 – 2028.1/

Багануур-Өндөрхаан-Чойбалсан
*АС-400, **486 км***
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2029.1 – 2031.1/

Багануур-Чойр
АС-400, 188 км
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2025.1 – 2026.1/

Эрдэнбүрэн-Мянгад
АС-400, 88 км,
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2027.1 – 2029.1/

Улиастай-Мянгад
АС-400, 300 км,
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2028.1 – 2030.1/

Мандал-Арвайхээр
*АС-400, **287 км***
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2026.1 – 2028.1/

Мандал-Чойр
*АС-400, **181.5 км***
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2029.1 – 2031.1/

Сайншанд-Цагаансуварга
АС-400, 204.6 км
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2024.1 – 2027.1/

Чойр-Сайншанд
АС-400, 220.04 км
/Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2024.1 – 2027.1/

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

СУУРЬ ГОРИМД АЖИЛЛАХ ЭХ ҮҮСВЭРИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

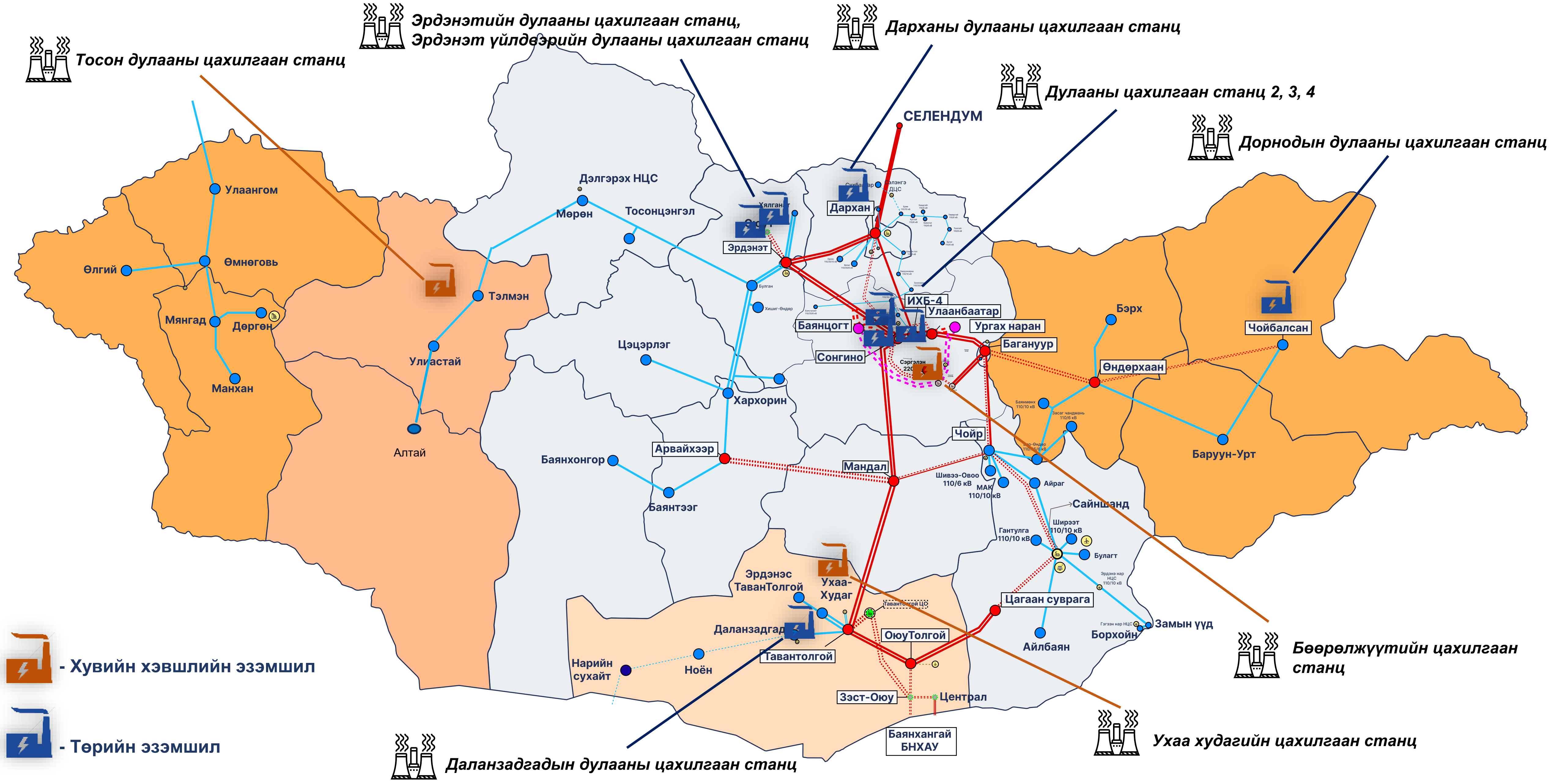

ШИНЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ СУУРЬ ГОРИМД АЖИЛЛАХ ЭХ ҮҮСВЭРИЙН ТӨСЛҮҮД

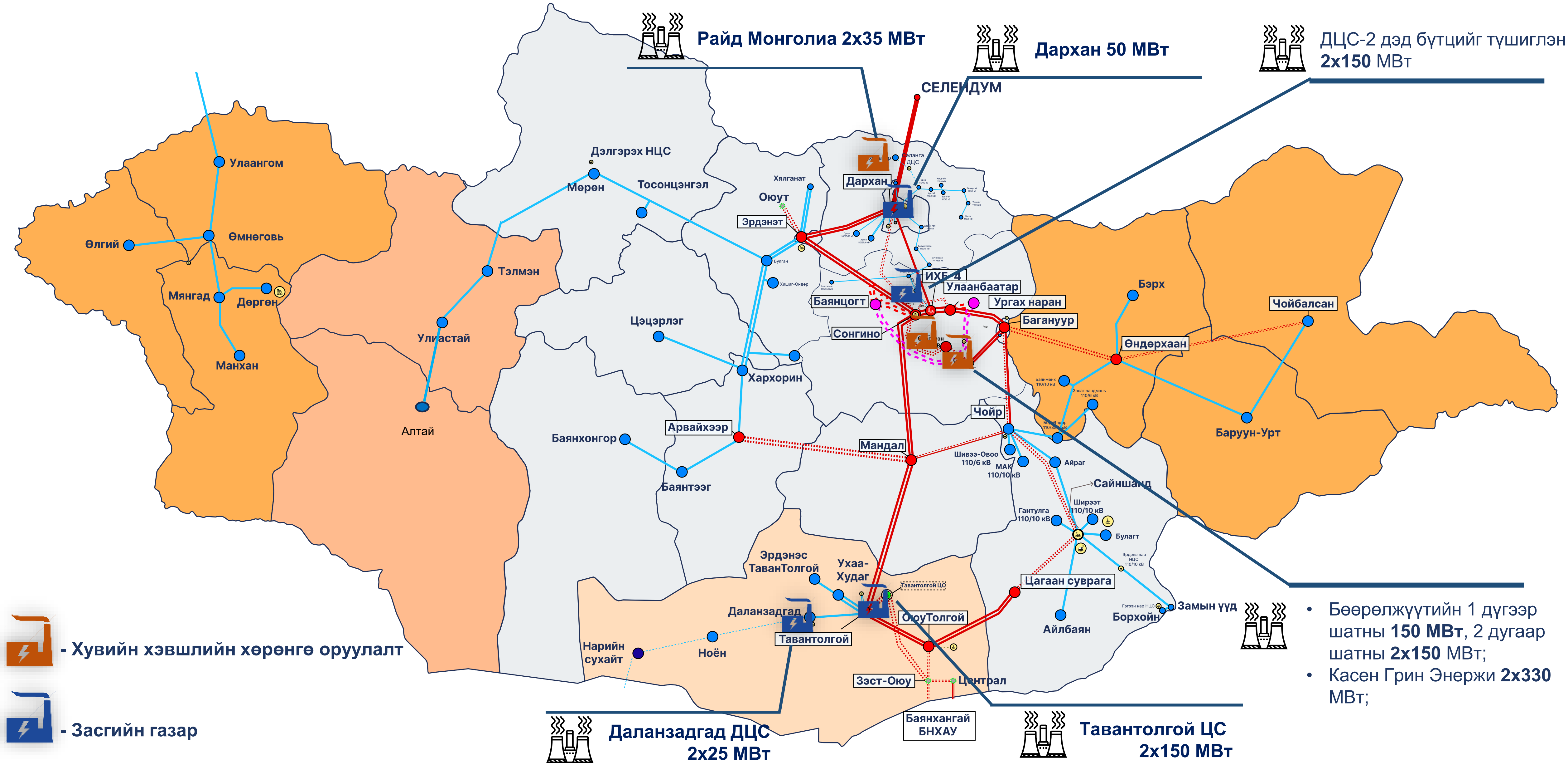

- Бөөрөлжүүтийн 1 дүгээр шатны **150 МВт**, 2 дугаар шатны **2x150 МВт**;
- Касен Грин Энержи **2x330** МВт;

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ

2001
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ
2001.02.01
СОЁРХОН БАТЛАГДСАН

2007
СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ
2007.01.11
СОЁРХОН БАТЛАГДСАН

2011
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ
(НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ)
2011.12.09

2015
ЭРЧИМ ХҮЧ ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ
2015.12.26
СОЁРХОН БАТЛАГДСАН

2015
СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ (НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ)
2015.06.19

2019
СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ
(НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ)
2019.06.06

➢ СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ

2007 Сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэрийн үйлдвэрлэсэн эрчим хүчийг дамжуулах сүлжээнд худалдан авах тарифыг олон улсын жишигт нийцүүлэн тогтоосон.

- 1 кВт.ц цахилгаан эрчим хүчийг 0.08-0.095 ам.доллар хүртэл
- 5000 кВт хүртэл хүчин чадалтай УЦС-ын үйлдвэрлэж нийлүүлэх 1 кВт.ц цахилгаан эрчим хүчийг 0.045-0.06 ам.доллар
- 1 кВт.ц цахилгаан эрчим хүчийг 0.15-0.18 ам.доллар хүртэл

2015 Дэмжих тарифыг хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчний тарифт нэмж тооцох зохицуулалт, Гааль, НӨАТ чөлөөлсөн.

2019 Нар, салхины эх үүсвэр сүлжээнд холбогдоход дэмжих тарифын дээд хязгаарыг тогтоож, хямд үнээр өрсөлдөх өрсөлдөөнт сонгон шалгаруулалтын систем нэвтрүүлсэн, хэрэглэгчийн бага оврын эх үүсвэрээс түгээх сүлжээнд нийлүүлэх цахилгаан эрчим хүч худалдан авах журам тогтоох.

- 1 кВт.ц цахилгаан эрчим хүчийг 0.085 ам.доллар хүртэл
- 5000 кВт хүртэл хүчин чадалтай УЦС-ын үйлдвэрлэж нийлүүлэх 1 кВт.ц цахилгаан эрчим хүчийг 0.045-0.06 ам.доллар
- 1 кВт.ц цахилгаан эрчим хүчийг 0.12 ам.доллар хүртэл

СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЭХ ҮҮСВЭРИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.10-д “Төсөл шалгаруулалт гэж эрчим хүч дамжуулах сүлжээнд холбогдон ажиллах сэргээгдэх эрчим хүчний үүсгүүр барих төслийг тогтоосон техникийн нөхцөл, нэгдсэн сүлжээнд эрчим хүч нийлүүлэх үнийн саналаар өрсөлдүүлэн сонгон шалгаруулах ажиллагаа” гэж заасан.

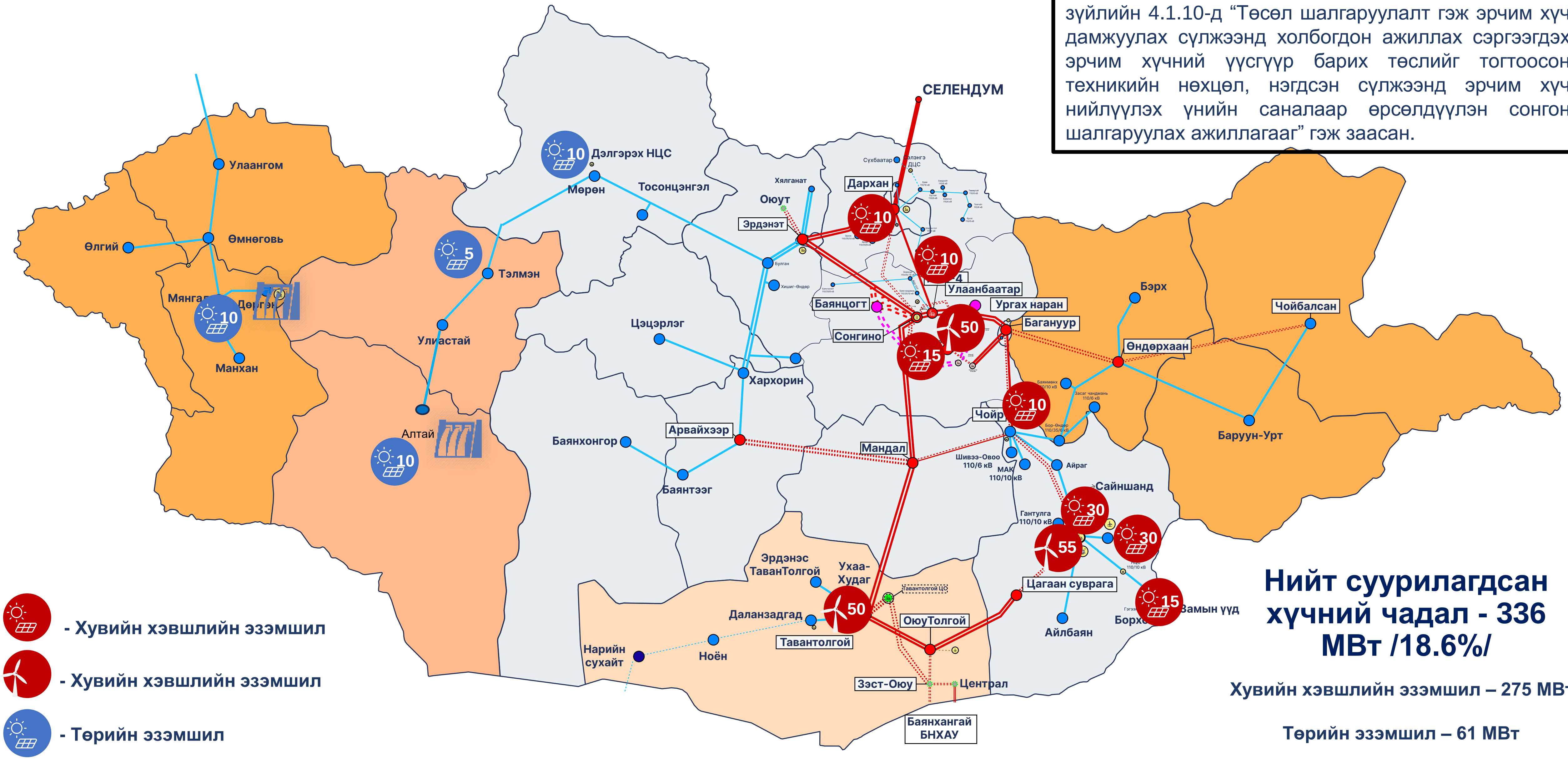

- Хувийн хэвшлийн эзэмшил
- Хувийн хэвшлийн эзэмшил
- Төрийн эзэмшил

Нийт суурилагдсан хүчний чадал - 336 МВт /18.6%/

Хувийн хэвшлийн эзэмшил – 275 МВт

Төрийн эзэмшил – 61 МВт

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

ШИНЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЭХ ҮҮСВЭР

Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.10-д “Төсөл шалгаруулалт гэж эрчим хүч дамжуулах сүлжээнд холбогдон ажиллах сэргээгдэх эрчим хүчний үүсгүүр барих төслийг тогтоосон техникийн нөхцөл, нэгдсэн сүлжээнд эрчим хүч нийлүүлэх үнийн саналаар өрсөлдүүлэн сонгон шалгаруулах ажиллагаа” гэж заасан.

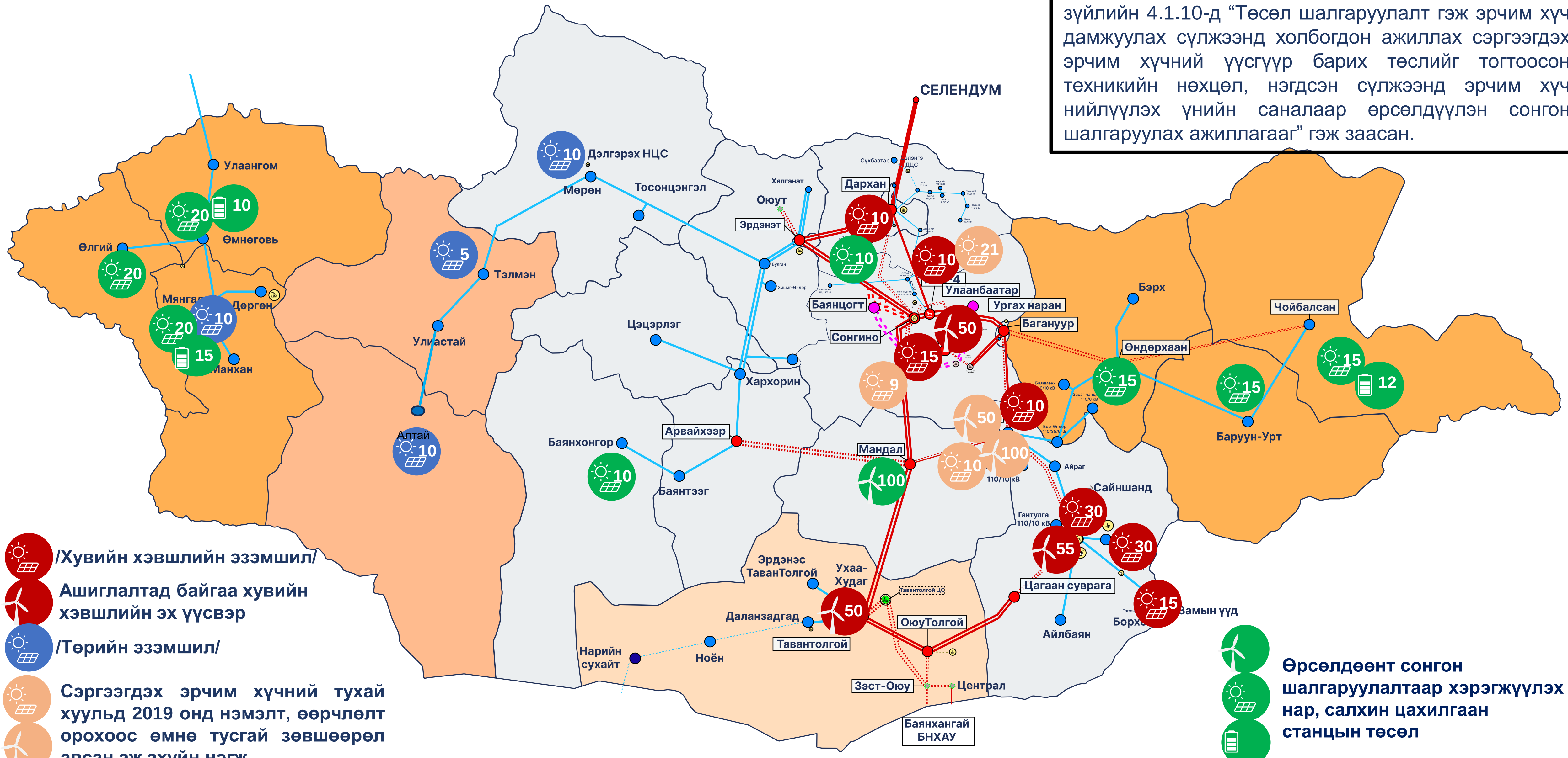

/Хувийн хэвшлийн эзэмшил/

Ашиглалтад байгаа хувийн хэвшлийн эх үүсвэр

/Төрийн эзэмшил/

Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуульд 2019 онд нэмэлт, өөрчлөлт орохоос өмнө тусгай зөвшөөрөл авсан аж ахуйн нэгж

Өрсөлдөөнт сонгон шалгаруулалтаар хэрэгжүүлэх нар, салхин цахилгаан станцын төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

ӨРСӨЛДӨӨНТ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТААР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ НАР, САЛХИН ЦАХИЛГААН СТАНЦЫН ТӨСӨЛ

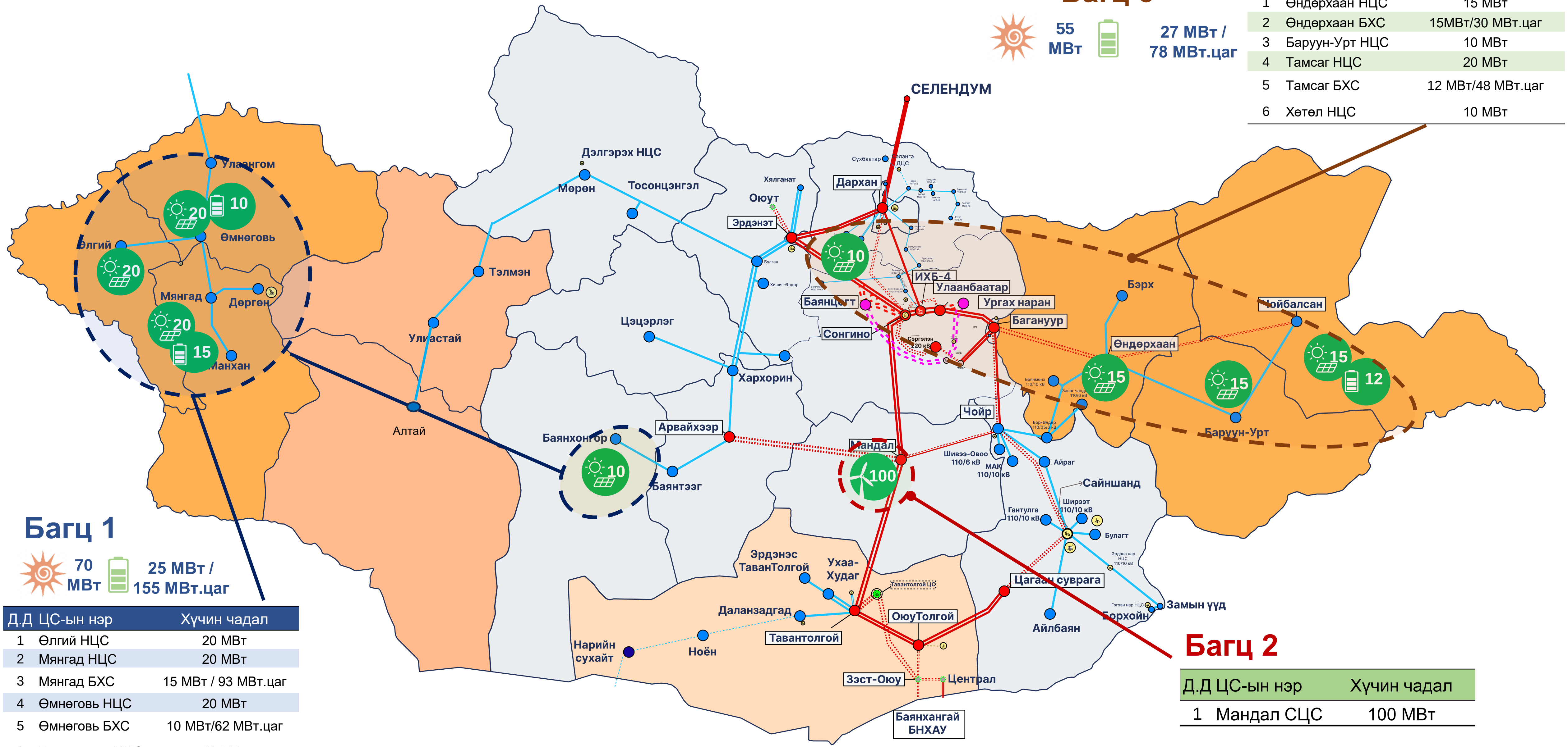

Багц 1

70 МВт | 25 МВт / 155 МВт.цаг

Д.Д	ЦС-ын нэр	Хүчин чадал
1	Өлгий НЦС	20 МВт
2	Мянгад НЦС	20 МВт
3	Мянгад БХС	15 МВт / 93 МВт.цаг
4	Өмнөговь НЦС	20 МВт
5	Өмнөговь БХС	10 МВт/62 МВт.цаг
6	Баянхонгор НЦС	10 МВт

Багц 2

Д.Д	ЦС-ын нэр	Хүчин чадал
1	Мандал СЦС	100 МВт

Багц 3

55 МВт | 27 МВт / 78 МВт.цаг

Д.Д	ЦС-ын нэр	Хүчин чадал
1	Өндөрхаан НЦС	15 МВт
2	Өндөрхаан БХС	15МВт/30 МВт.цаг
3	Баруун-Урт НЦС	10 МВт
4	Тамсаг НЦС	20 МВт
5	Тамсаг БХС	12 МВт/48 МВт.цаг
6	Хөтөл НЦС	10 МВт

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРТ ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОЛОМЖИТ ТӨСЛҮҮД

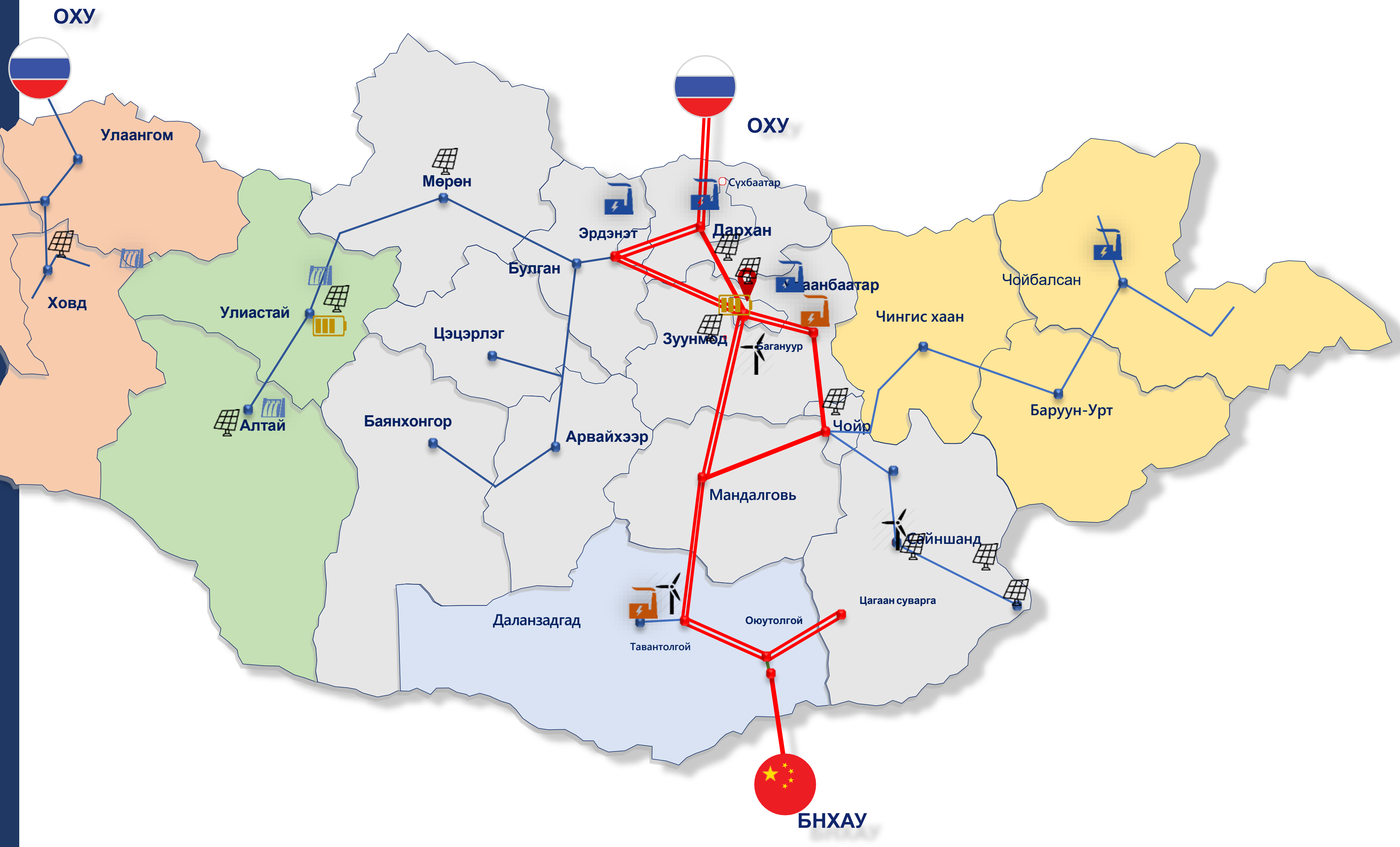

СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТӨСЛҮҮДИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД ҮҮСЧ БУЙ ХҮНДРЭЛҮҮД

ТӨВИЙН БҮСИЙН НЭГДСЭН СҮЛЖЭЭНИЙ ОРГИЛ АЧААЛАЛ, 2024-12

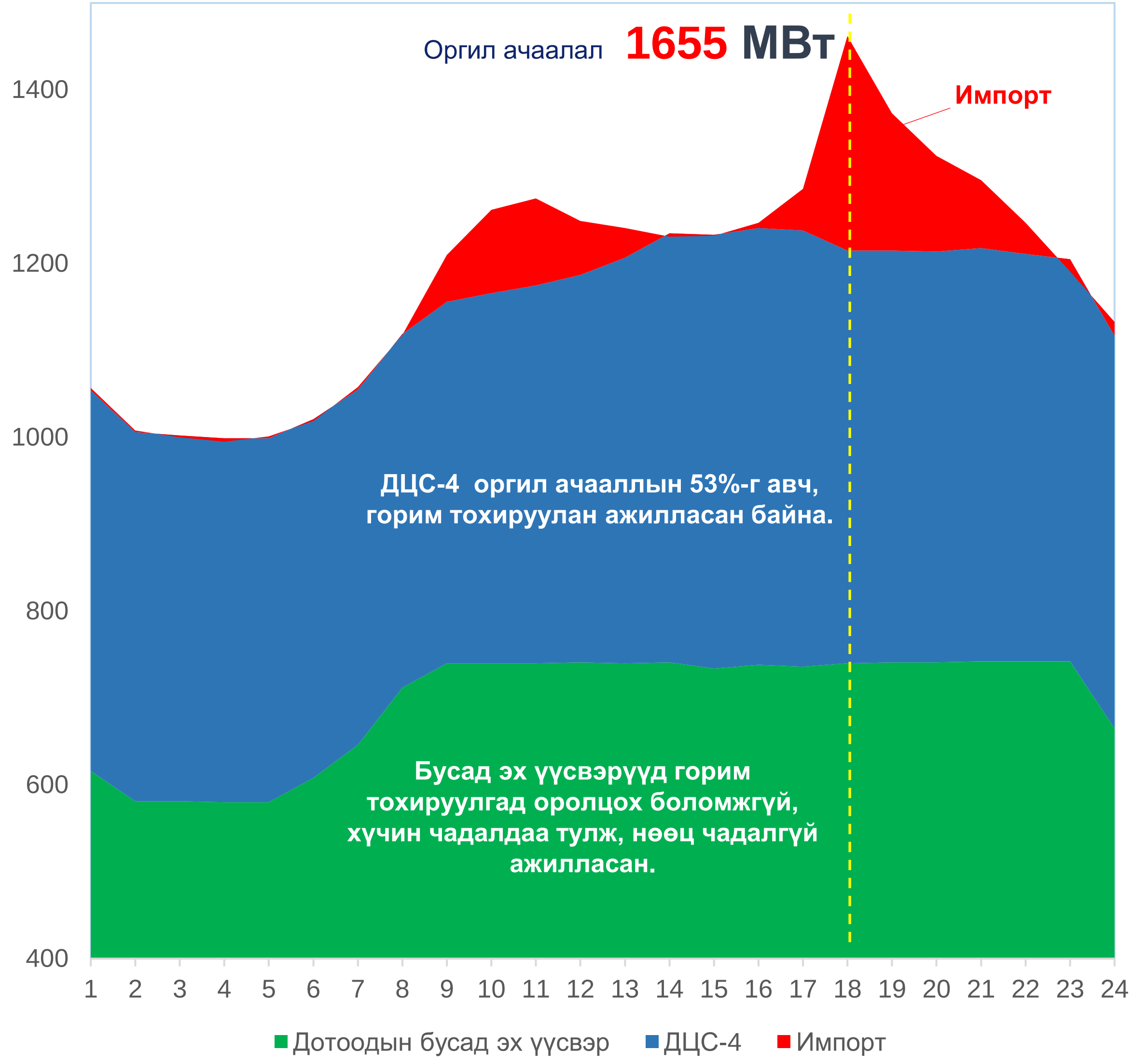

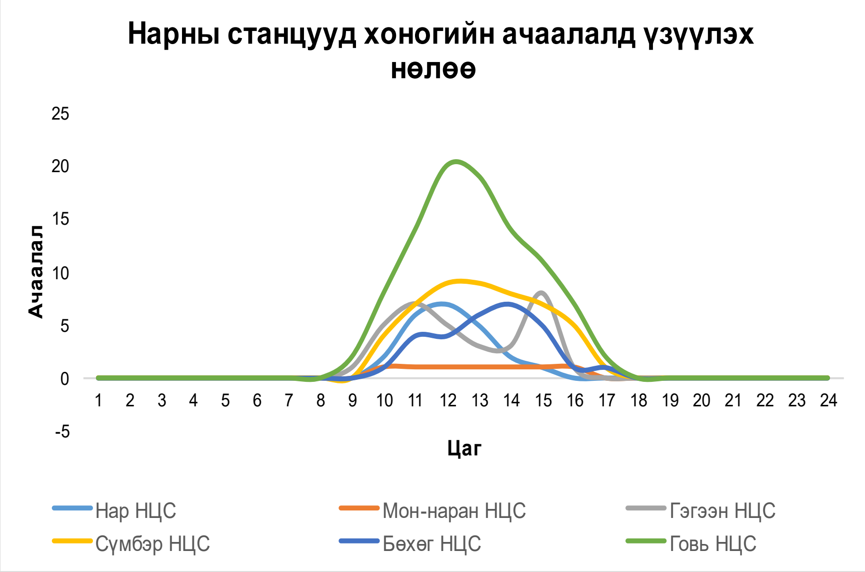

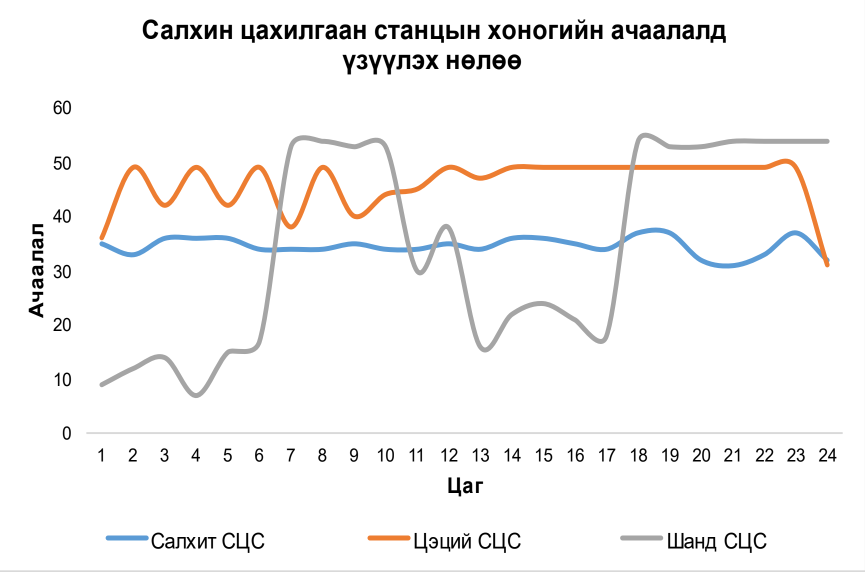

Сүлжээний уян хатан байдлыг хангахын тулд /горим тохируулгын эх үүсвэр/:

Усан цахилгаан станц

Ус хуримтлуурт усан цахилгаан станц

Батарей хуримтлуур

Хийн цахилгаан станц

БАЙДРАГИЙН УСАН ЦАХИЛГААН СТАНЦ ТӨСӨЛ

Төсөл хэрэгжсэнээр гарах үр дүн:

- Байдраг голын урсцад тохируулга хийж 30 МВт-ын суурилагдсан хүчин чадалтай усан цахилгаан станц байгуулснаар жилд 58.9 сая кВт.ц цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэж, Баянхонгор, Өвөрхангай аймгийн болон сумуудын цахилгаан эрчим хүчний хэрэгцээг найдвартай хангана.
- Төвийн бүсийн эрчим хүчний системд сэргээгдэх эрчим хүчний нар, салхины эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлэх, эрчим хүчний оргил ачааллын болон аваарын үед горим тохируулгын үүрэгтэй оролцоно.
- Байдраг гол дээр 400 сая.м^3 цэнгэг устай том хэмжээний хиймэл нуур байгуулж, сүүлийн жилүүдэд цаг агаарын хэт халалт, эрс тэс температурын нөлөөгөөр олноор ширгэж буй гол, горхийг хамгаалан үлдээх, мөнх цас, мөсөн гол, мөнх цэвдгийн хайлалтаас үүдэлтэй болзошгүй үерийн эрсдлээс хамгаалах, усыг нөөцөлж зөв зохистой ашиглах, усалгаатай тариалан эрхлэх, загас үржүүлэх, аялал жуулчлал хөгжүүлэх, 50-60 хүний ажлын байр бий болно.

Төслийн тойм мэдээлэл

Хариуцах яам	Эрчим хүчний яам
Хэрэгжих хугацаа	2024-2028
Төслийн хүчин чадал	Цахилгаанаар 30 МВт, жилд 58.9 сая кВт.ц ЦЭХ үйлдвэрлэнэ.
Байршил	Баянхонгор аймаг, Бөмбөгөр, Бууцагаан сум, Байдраг гол
Нийт санхүүжилт	53.3 сая ам.доллар
Урт, дунд, богино хугацааны болог хөгжлийн бодлого чиглэлтэй уялдсан байдал. тусгагдсан эсэх	“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын Урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн 4.2.36, 4.2.37 болон 6.4 заалт; Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 1.3.1.5 заалт.

Төслийн бэлтгэл ажил:

ТЭЗҮ-г боловсруулсан, Байгаль орчны ерөнхий үнэлгээ хийгдсэн. Төслийн барилга байгууламж баригдах болон усан сан үүсэх газрын улсын тусгай хэрэгцээнд авахаар ажиллаж байна.

ТЭЗҮ	✓
Байгаль орчны ерөнхий үнэлгээ	✓
Газрын зөвшөөрөл	Улсын тусгай хэрэгцээнд авах бэлтгэл ажлыг хангаж байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРТ ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОЛОМЖИТ ТӨСЛҮҮД

УС ХУРИМТЛУУРТ УСАН ЦАХИЛГААН СТАНЦЫН ТӨСЛҮҮД

41 нь байршлын 60 хувилбар

1.УСНЫ БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖ

2.ЭРЧИМ ХҮЧ

3.ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

4.БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГМИЙН НӨЛӨӨЛӨЛ

ХУВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР ХЭРЭГЖИХ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ АВСАН АЖ АХУЙН НЭГЖ /УС ХУРИМТЛУУРТ УСАН ЦАХИЛГААН СТАНЦЫН ТӨСЛҮҮД/

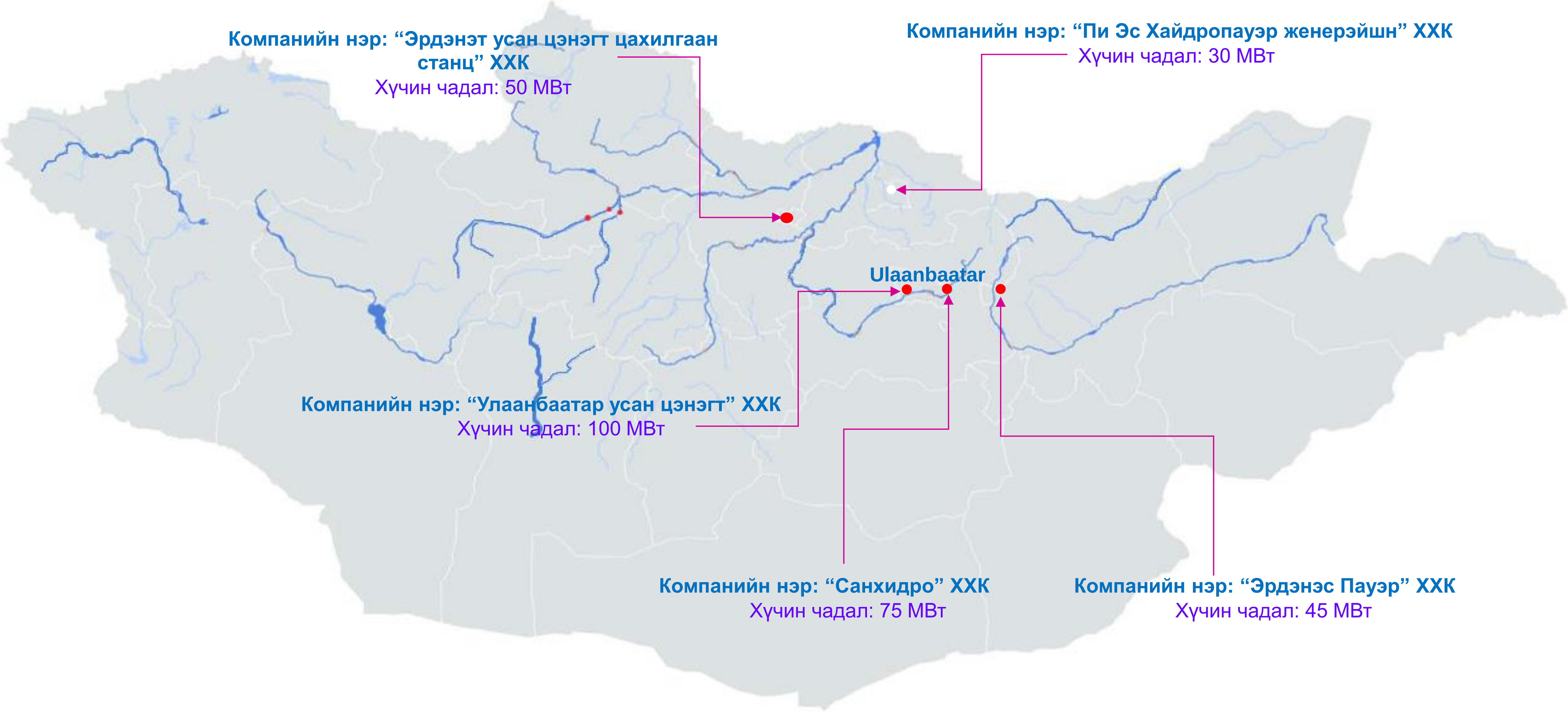

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ЯАМ

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЛБАРТ ТӨР, ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ТҮНШЛЭЛЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОЛОМЖИТ ТӨСЛҮҮД

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.3.3.14-т “Ус хуримтлуурт усан цахилгаан станц болон дотоодын урсгалтай голуудад усан цахилгаан станц барих төслүүдэд дэмжлэг үзүүлж, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлнэ.” гэж заасан

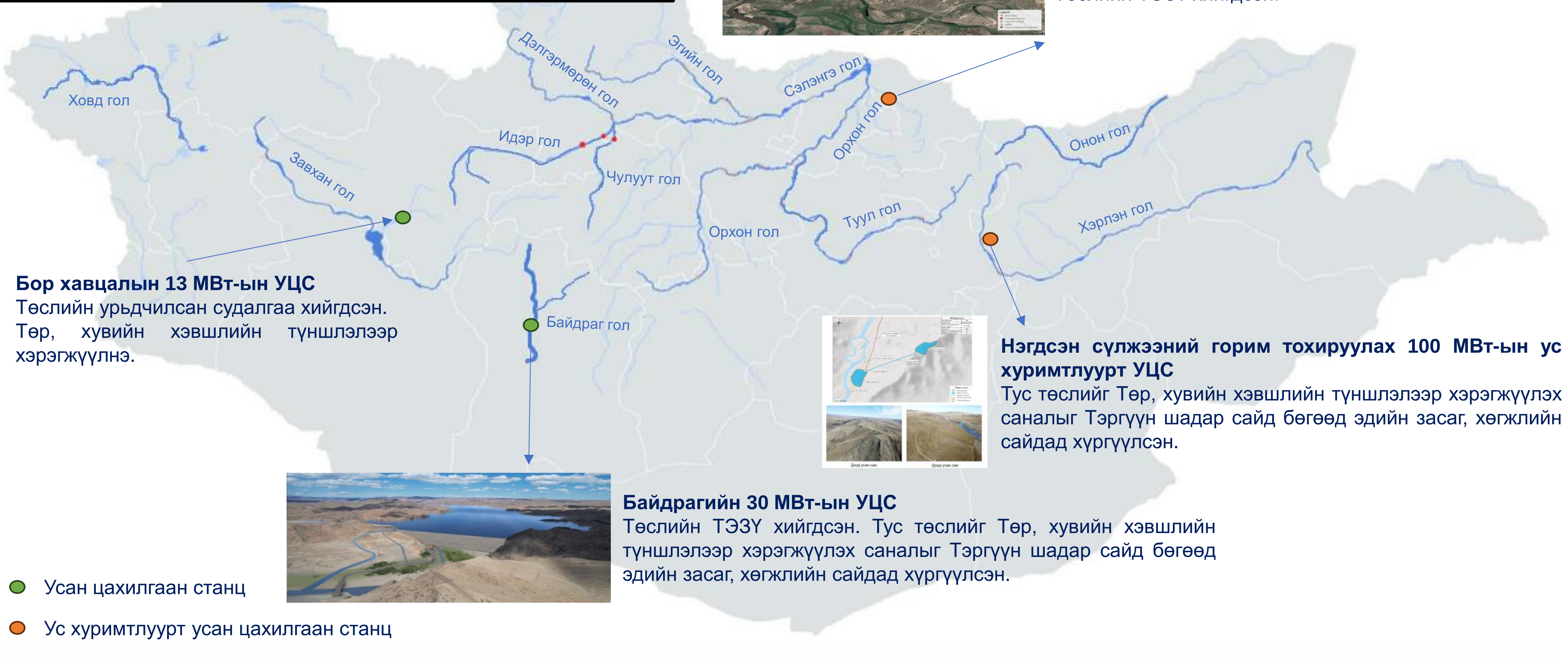

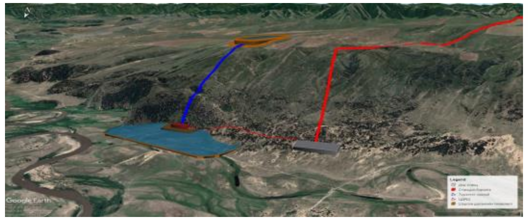

Төвийн бүсийн нэгдсэн сүлжээнд ажиллах 100 МВт-ын ус хуримтлуурт УЦС
Төслийн ТЭЗҮ хийгдсэн.

Бор хавцалын 13 МВт-ын УЦС
Төслийн урьдчилсан судалгаа хийгдсэн. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлнэ.

Нэгдсэн сүлжээний горим тохируулах 100 МВт-ын ус хуримтлуурт УЦС
Тус төслийг Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх саналыг Тэргүүн шадар сайд бөгөөд эдийн засаг, хөгжлийн сайдад хүргүүлсэн.

Байдрагийн 30 МВт-ын УЦС
Төслийн ТЭЗҮ хийгдсэн. Тус төслийг Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх саналыг Тэргүүн шадар сайд бөгөөд эдийн засаг, хөгжлийн сайдад хүргүүлсэн.

- Усан цахилгаан станц
- Ус хуримтлуурт усан цахилгаан станц

ХОГ ХАЯГДЛААС ЭРЧИМ ХҮЧ ҮЙЛДВЭРЛЭХ ТӨСЛҮҮД

Эрчим хүчний тухай хууль, Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуулийн дагуу Эрчим хүчний сайдаас тусгай зөвшөөрөл олгохыг дэмжсэн албан бичиг, Эрчим хүчний яамны дэргэдэх Шинжлэх ухаан, технологийн зөвлөлөөр батлагдсан техник эдийн засгийн үндэслэл зэргийг үндэслэн нийт 4 компанид Эрчим хүчний зохицуулах хорооноос эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрлийг холбогдох хууль, журмын дагуу олгон, эрчим хүчний үнэ тарифыг тус тус баталсан. Одоогоор 2 компанийн тусгай зөвшөөрөл хүчин төгөлдөр байна.

Компани	Байршил	Хүчин чадал, МВт	ТЭЗҮ	Тусгай зөвшөөрөл	Тариф, ЦЭХХХАГ
"Кэй Эм Инфра корпораци" ХХК	Улаанбаатар Баянзүрх	15.4 МВт	ЭХЯ-ны ШУТЗ-өөр батлуулсан	Хүчинтэй	Тариф батлуулж, гэрээг байгуулсан.
"Нааново грин энержи Монголиа" ХХК	Улаанбаатар Сонгино хайрхан 32-р хороо	14 МВт	ЭХЯ-ны ШУТЗ-өөр батлуулсан	Хүчинтэй	Тариф батлуулж, гэрээг байгуулсан.
"Эко Юуби" ХХК	Улаанбаатар Сонгино хайрхан 36-р хороо	12.1 МВт	ЭХЯ-ны ШУТЗ-өөр батлуулсан	-	-

СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ

4.1.1“Сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр” гэж нар, салхи, усны эрчим болон газрын гүний дулаан, **биомасс зэрэг байгалийн байнга нөхөн сэргэх нөөцийг**;

4.1.2.“биомасс” гэж ургамал, органик хаягдлыг ойлгоно гэж заасан байдаг.

11.5.Газрын гүний дулааны эрчим, биомасс болон энэ хуулийн 11.1-т зааснаас бусад сэргээгдэх эрчим хүчний үүсгүүрээр үйлдвэрлэн нийлүүлэх эрчим хүчний үнийг уг үнэ, тарифын нийгэмд үзүүлэх нөлөөллийг харгалзан эрчим хүчний зохицуулах хороо тогтооно.

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

8.8.Хог хаягдлын талаар эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эрчим хүчний зохицуулах хороо дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

8.8.1.эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдалд хяналт тавих, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

8.8.2.хог хаягдлыг сэргээн ашиглах үйл ажиллагаанаас гарган авсан эрчим хүчний үнийн тооцоог хянах, тарифыг батлах.

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА.